

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

In Amos, Abdiam, Et Ionam Prophetas, Commentarij Francisci Lamberti Auenionensis

Lambert, François

Argentorati, 1525

VD16 B 3868

Capvt Qvartvm.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35983

Et uidit **D E V S** opera eorum,
quia conuersi sunt de uia sua
mala. Et misertus est deus
super malitiam, quam
locutus fuerat, ut face-
ret eis, & non
fecit.

Locis compluribus diximus, quod in arcanis literis,
Deus aliquid uidere & audire dicitur, cum sibi pla-
cet aut displicet, idque facto ostendit. Hinc de **Nini**
uitis hic habetur, quod eorum opera **D**eus uiderit. **C**on-
uersi enim erant, a uia sua mala, quod illi placuit, & facto
ostendit. **N**imirum misertus est eorum, super malicia,
id est, indignatione, quam aduersum eos **P**ropheta mini-
sterio fuerat locutus. **M**itigauit namque iram suam, &
non fecit, quod fuerat comminatus: **A**liter hic est huius
loci sensus, & idem facilior. **M**ox uti **D**eus uidit eos con-
uersos, nō adimpleuit quod illis fuerat cōminatus. **Q**uod
sic intelligere neceſse est, ut **D**eum mutatum nullatenus
putes. **A**b eterno siquidem, omnia prædefinita erant,
nempe & quod illis comminaretur, & quod ipsi sui spi-
ritus inlustratione conuerterentur.

CAPVT Q V A R T V M.

Q 5 SUMMA

FRANC. LAMB. IN IONAM

Summa Capitis, **P**rimum, de magna **P**ropheta adflictione, eo quod non fuerit impletus sermo eius. **S**ecundo, quod **D**eus illum proinde increpauit. **T**ertio, de hedera, ac Iona gaudio & adflictione, propter eam cito natam & cito arefactam.

Quarto, qua ratione **D**eus illum pro effrenata iracundia redarguerit.

P A R S P R I M A .

Et adflictus est Iona adflictione magna, & iratus est, & orauit ad **D**ominum, & dixit: **O**bsecro **D**omine, nunquid non hoc est, uerbum meum, cum adhuc essem in terra mea? **P**ropter hoc preoccupaui, ut fugerem in **T**arsis. **S**cio enim, quia tu **D**eus clemens & misericors es, patiens, & multae miserationis, & ignoscens super malitia.

Apertus

Apertus est hic textus, & Iona impatentiam mani-
festissime carpit. Cum namque uidit, quod post
dies quadraginta Ninive à Deo non subuertere-
tur, exarsit in iram, nimiumq; proinde adflētus fuit.
Quis obsecro poterit certis ostendere argumentis, quod
innocenter & adflētus & iratus fuerit? Profecto quid
quid orarit Deum, male & impie irascebatur, ut palam
est in sequentibus. Oportuerat quippe magis eum ora-
re, & cum Paulo fieri anathema, ut illi salui fierent. Sed
nihil minus fecit, quin potius doluit, eos misericordiam
consecutos, timens forsā, ne proinde salus Propheta dice-
retur, sicut à principio diximus.

Ionas ergo, Ninuitis misericordiam consecutus, adflē-
tus & iratus uehementer, orauit dicens: **O**bsecro Do-
mine &c. **Q**uid. Non dubitabam eos, si respicerent,
misericordiam consecuturos, ideo nolui à principio ad
illos proficisci, cum me misisti. Hic sermo non tam oratio,
quàm peccati sui excusatio fuit, unde et peccauit, sed id
Deus illi minime imputauit, quod tandem absque dubio
uere respuerit. Quod uel multo maxime ex hoc conijci-
mus, quod tam sublimiter **D**i bonitatem professus fuit,
dicens: Scio enim quia tu Deus es, clemens, pius, & abs-
que crudelitate, misericors, id est, bonus & iuuans, pati-
ens, ad poenitentiam expectans, & multæ miserationis,
hoc est, ardentissimi adfectus adiuuandum, eos qui ad te
conuertuntur, & ignoscens super malicia, omne pecca-
tum mox

FRANC. LAMB. IN IONAM

tum mox remittēs, his qui uere resipiscunt. **H**actenus se excusauit, quid autem orauerit, subiungū:

Et nunc Domine tolle quęso animam
meam a me, quia melior
est mihi mors quę
uita.

Eo usq; progressa fuit Prophetę tristitia et iracundia, ut mori cuperet. Puto autem hanc eius orationem, non nisi in peccato fuisse, quod minus dilectionis in proximos haberet, quā oportebat. Excusabat enim peccatum, et simul orabat. Peccati autem excusatio, nonne peccatum est? Quomodo ergo potuit sincera esse, oratio eius? **V**eruntamen, hanc serui sui iniquitatem, non respexit Deus, sed eam propter semetipsum deleuit. **S**atius illi fuisset, ac laudabilius sanctiusq; egiisset, si fieri anathema, atque etiam mori desiderasset, ut **N**iniuitę salui fierent, quā ipsis misericordiam consecutis, idē cupere, ne pro pseudo propheta haberetur. Ergo tū nō fuisset sibi melior mors, quā uita, quemadmodum orans dixit, quin potius fuisset pessima, eo quod non bene irascebatur, et neceßarię proximorum dilectionis oblitus erat.

Obserua Dei bonitatem ineffabilem, in Propheta nimium aberrante, et contra fas irato. **C**ontradixit ille factori suo, uoluitque sapere plusquam oportuit, nec sapuit ad sobrietatem. **N**on satis dilexit proximos, et minus sensit de Domino, illumq; minus dilexit quā debuit.

debit. **N**imia & effrenata ira sic excanduit, ut odiret uitam suam, ac mori cuperet, eo quod **N**iniuite non disperdebantur, pro quorum salute magis uelle mori deberat, ac sicut bonus pastor, animam suam pro eis ponere. Sed non potuit fieri, ut periret electus **D**eus, ideo non occidit eum cum uoluit mori, sed in uita seruauit, ut uiuens resipisceret, in suam eternam salutem.

P A R S S E C V N D A.

Et dixit Dominus .

Puta sine, bene
irascetis
tu?

Non reprehendit illum **D**eus, sine causa, et iniuste, sed quia uere peccauerat, quod maxime ex uerbis **D**omini colligimus. **P**uta sine, inquit, bene irascetis tu? **Q**u. di. **N**on: Ergo male irascebatur. **B**ene irascitur, qui id facit, ex fide & secundum uerbum **D**eus, ut dum quis irascitur, dum calcatur ueritas, regnatq; mendacium & impietas. **M**ale autem irascitur, qui diuerso modo id facit. **S**ic male irascitur, tota filij perditionis **S**ynagoga, contra ueritatem **E**uangelicam, & ministros eius. **S**i **N**iniuite non resipuissent, & non credidissent **D**omino, ad uerbum **I**onæ, ipse **I**onas bene iratus fuisset. **Q**uia autem,

FRANC. LAMB. IN IONAM

Autem, non irascebatur, nisi quia fuerant Dei misericordiam consecuti, quam illis à Deo omni solitudine precari debuerat, profecto male iratus fuit. At quisquis male irascitur, peccat: qui autem bene irascitur, rem Deo acceptissimam facit. Hinc Psal. 4. precipitur irascimini, & nolite peccare. Sic bene iratus fuit Dominus, cum factò è suniculis flagello, è templo pepulit, uidentes & ementes. Male autem irascebantur iudei, in Christum, Stephanum, Apostolos, & alios sanctos.

P A R S T E R T I A.

Et egressus est Ionas de ciuitate, & sedit contra orientem ciuitatis, et fecit sibi ipsi umbraculum ibi, & sedebat subter illud in umbra, donec uideret quid adcideret ciuitati. Et præparauit Dominus Deus hederam, & ascendit super caput Ionæ, ut esset umbra super caput eius, & protegeret eum. Laborauerat enim. Et lætatus est Ionas super hederam, læticia magna. Et parauit Deus uermem, ascensu diluculi in crastinum, & percussit hederam, & exaruit. Et cum ortus fuisset Sol, præcepit Deus uento calido & urenti, & percussit Sol super caput Ionæ, & æstuabat. Et petiuit

anime

anime sue, ut moreretur. Et dixit: **M**elius est mihi mori quam uiuere.

Adserunt nonnulli, Ionam à ciuitate egressum, & sedisse contra orientem ciuitatis in umbraculo, ut uideret quid ad cideret ciuitati, priusquam, sicut à capitis initio uidimus, adfligeretur & irascereur, quod & ego puto. **M**ox autem ut uidit, quod post dies quadraginta Ninue subuersa minime fuit, adfligebatur & irascebatur uehementer. **T**um Dominus increpauit eum, dicens: **P**uàsne, bene irasceristu? **E**t non legitur Domino respondisse.

Ceterū cū opiretur qd ad cideret ciuitati, dominus præparauerat illi hederam, simul et protegens seruum suum, & decernens ex illius arefactione, futura, Prophetæ arguere ipaumentiam. **I**n præparatione hederæ, egit optimi patris & prouisoris officium, uere rem maximam, & tanto prouifore dignam. **V**ide quanta sit illi cura de seruis eius. **S**i cupis nosse quid hederæ sit: **V**ide Plinium naturalis historiæ libro .16. capite .34. **Q**uidam putant cucurbitam esse, sed nihil minus est.

Porro Ionas uisa hederæ, letatus est, letitia magna. **F**acilis admodum fuit huius Prophetæ natura. **M**ox tristis admodum: mox contra, letus uehementer. **S**ed **D**eus **O**pti. **M**axi. non clausit suæ misericordiæ uiscera, in electum suum, quantumlibet uarium, & mutatum in horas.
Magnus

FRANC. LAMB. IN IONAM.

Magnus, & bonus es domine Deus, qui fragilibus & miseris non dedignaris uti, etiam in sacrosancto uerbi tui misterio, quemadmodum in Iona est uidere, & ego peccator in meipso experior.

Misit denique uermem, et percussit hederam, unde et exaruit: Simul quoque, sole seruente, iussit Deus uento urenti & calido, quo factum fuit ut Ionas aestuaret. Et qui prius nimium ad hederæ pulchritudinē letabatur, ea arefacta, in tam grauem deiectus fuit tristitiam, ut mori optaret & peteret.

In eo quod legis, Dominum præparasse hederam, præparasse uermem, præcepisse uento urenti, argumentum habes, quod omnia ipse operetur. Ad id nanque probandum, eiusmodi locutiones sunt efficacissimæ.

P A R S O V A R T A.

Et dixit Dominus ad Ionam: Putasne, bene irasceris tu super hederam? Et dixit. Bene irascor ego, usque ad mortem. Et dixit Dominus: Tu doles super hederam, in qua non laborasti, neque fecisti ut cresceret, quæ sub una nocte nata est, & sub una nocte perijt; & ego non parcam Niniue ciuitati magnæ, in qua sunt plusquam centum uiginti milia hominum, qui
nesciunt

nesciunt, quid sit inter dexteram & sinistram
suam, & iumenta multa.

Semper magis confirmor, ut adferam idem quod ante, nempe Ionam uehementer peccasse. Et id quidem eo confidentius facio, quo & magis congruit textus simplicitati, & magis est in gloriam Dei. Infirmos namq; & iniustos eligit, ut in eis magis glorificetur nomen suū. Et de hoc Propheta habes, quod eius iniustitia, Dei iustitiam admodum commendauit, quando eius misertus est.

Quidam uolunt Ionam minime iratum super hederam, sed super Israël, cuius typum arefactio hederæ gerebat. Sed eorum pace salua, non ita est, nam huic enarrationi aperte textus contradicit: Putasne, inquit, bene irasceris super hederam? Non dixit, super Israël. Cui ille sine prudentia & modestia spiritus, increpanti contradicens, respondit: Bene irascor ego super hederam, usq; ad mortem. Certe male irascebatur, quantum spectat ad iudicium **DOMINI**, proprio autem, fallaci, & mendacis iudicio, minime.

Et dixit Dominus: Tu doles &c. Sensus est: Si tu doles, ob hederæ arefactionem, & id noles de ipsa me fecisse, uide quam imprudens, quamq; cæcus sis, qui nolles me parcere Niniue ciuitati populosissimæ, in qua sunt plus quam centum uiginti millia, qui nesciunt, quid sit inter dexteram & sinistram suam, id est, pueri insontes, nihil iudicij habent.

Rtes, &

FRANC. LAMB. IN IONAM

tes, & iumenta plurima, quæ omnibus hederis & arboribus præstant. Ego illorum uolo misereri, eo quòd resipuerint. Et tu resipisce, quòd tam uehementer, et multis modis aberraris, neq; illos, sicut oportuit, dilexeris, alioqui, saluus esse non poteris. Indubie enim hæc fecit Deus, ut ipse Ionas ageret pœnitentiã, ne periret, quod non dubitamus cum fecisse, deo optimo maximo animum eius inlustrante, cui sit gloria, decus, & imperium in sæcula sæculorum. Amen.

FINIS.

Franc

